

Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumi tehisintellekti rakenduse kasutamise kord

1. Üldsätted

1.1. Käesolev dokument sätestab tehisintellekti rakenduste (edaspidi „TI-rakendus”) kasutamise põhimõtted, reeglid ja piirangud Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumi (edaspidi „kool”) õppetöös.

1.2. Käesoleva korra eesmärk on:

- toetada tehisintellekti vastutustundlikku, eetilist ja turvalist kasutamist;
- tagada akadeemiline ausus;
- vähendada väärkasutuse ja eksitava teabe leviku riski;
- kaitsta õpilaste ja töötajate privaatsust ja isikuandmeid.

1.3. Käesolev kord kehtib kõigile kooli töötajatele ja õpilastele, kes kasutavad TI-rakendust.

2. Mõisted

TI-rakendus on kolmandast isikust teenuse osutaja pakutav tehisintellektisüsteem (sh keelemudel) õppetöö ja õppetegevuse toetamiseks, näiteks ChatGPT, Google Gemini, jms.

Kasutaja on igaüks, kes TI-rakendust kasutab (õpilane, õpetaja, jt).

Õpetaja on isik, kes korraldab õppetööd ja kasutab selleks vajadusel TI-rakendust.

Õpilane on iga TI-rakendust kasutav õpilane.

3. Tehisintellekti kasutamine õppetöös

3.1. Kõik hindelised tööd ja tunniülesanded tuleb sooritada iseseisvalt. Tehisintellekti kasutamine on lubatud juhul, kui õpetaja on selleks loa andnud.

3.2. TI kasutamine peab andma õppimisele lisandväärtust ega tohi asendada õpilase iseseisvat mõttetööd.

3.3. Oskuste harjutamisel, faktide omandamisel ning hindelistes töödes tuleb lähtuda õpetaja juhistest ning vajadusel töötada ilma tehisintellekti abita.

4. Riskid ja piirangud

4.1. Kõik kasutajad peavad arvestama, et TI-rakendus võib anda ebatäpseid, kallutatud või ebausaldusväärseid vastuseid veenval kujul. Seetõttu tuleb saadud teavet alati kriitiliselt hinnata ja vajadusel täiendavalt kontrollida.

4.2. TI-rakendust kasutades peab iga kasutaja järgima ka andmekaitse seadust ja arvestama eetiliste põhimõtetega. Alljärgnevad näited ilmestavad lubamatut TI kasutust:

- õpilane sisestab TI-rakendusse klassikaaslase nime, et uurida, millist infot ta tema kohta teab;
- õpetaja küsib TI-rakenduselt soovitusi õpilaste kodutööde hindamiseks ja lisab sinna õpilaste nimed koos hinnetega;
- õpilane laeb TI-rakendusse klassipildi ning palub TI-rakendusel seda muuta koomiksistiilis;
- õpilane kirjutab TI-rakendusse oma aadressi ja küsib, kuidas sinna kõige kiiremini jõuda.

4.3. Enne TI-rakendusse andmete sisestamist tuleb veenduda, et need ei sisalda isikuandmeid.

Näited isikuandmetest on:

- ees- ja perekonnanimi;
- kodune aadress;
- isikukood, sünniaeg;
- telefoninumber või e-posti aadress;
- pilt või video, kus inimene on äratuntav ja seostatav konkreetse isikuga.

4.4. TI-rakendust kasutades peab alati austama teisi inimesi ja nende privaatsust. Kasutajad peavad järgima andmekaitse seadust.

4.5. Sisselogimine peab alati toimuma turvalise parooli abil ning isiklikke kasutajakontosid ei tohi teiste isikutega jagada.

5. TI-rakenduse kasutamine õpilaste poolt

5.1. Õpilastel ei ole lubatud:

- esitada enda loominguna tehisintellekti abil loodud hindelisi töid ilma nõuetekohase viitamiseta;
- kasutada TI-rakendust kontrolltööde, testide või eksamite ajal, kui õpetaja ei ole seda lubanud;
- kasutada TI-rakendust kaasõpilaste või õpetajate naeruvääristamiseks, parodeerimiseks ega muul viisil kahjustamiseks.

5.2. Keelatud on sisestada TI-rakendusse enda või teiste isikuandmeid, sealhulgas nimesid, aadresse, isikukode, pilte või muid tuvastamist võimaldavaid andmeid.

6. TI-rakenduse kasutamine õpetajate poolt

6.1. Kui õpetajad kasutavad TI-rakendust õppematerjalide loomiseks või kohandamiseks või e-kirjade mustandite või tunnikavade koostamisel, ei tohi sinna sisestada õpilaste ega kolleegide isikuandmeid.

6.2. Õpetaja on kohustatud kontrollima TI-rakenduse loodud sisu täpsust ja sobivust enne selle kasutamist õppetöös. Hindeliste tööde puhul peab õpetaja selgelt määratlema, kas ja millises ulatuses on TI-rakenduse kasutamine lubatud.

6.3. TI-rakendust ei tohi kasutada tundlike või eriliigiliste andmete (nt terviseandmed, erivajadused, õpilaste hinnangud) töötlemiseks.

6.4. Isikuandmete töötlemisel tuleb järgida põhimõtet, et TI-rakendusse ei sisestata isikut tuvastada võimaldavaid andmeid (nt ees- ja perekonnanimi, isikukood, aadress, kontaktandmed, hinded, hinnangud või terviseandmed). Samuti ei tohi üles laadida pilte, videoid või helifaile, mis sisaldavad tuvastatavat teavet. Näiteks ei ole lubatud kopeerida TI-rakendusse nimekirja õpilaste nimedest ja puudumistest.

6.5. Iga kursuse õpijuhise sisaldab kohustusliku osana TI kasutamise põhimõtteid ning õpetaja täpsustab need vajadusel konkreetsete ülesannete juures, suunates õpilasi eristama faktilist infot oletustest ja võimalikest vigadest.

6.6. Tehisintellekti tööriistade kasutamise üldised reeglid, ohud ja kriitilise hindamise põhimõtted on kättesaadavad lisa 1.

7. Lõppsätted

7.1. Käesolev kord vaadatakse üle iga õppeaasta alguses või vastavalt vajadusele.

7.2. Koolil on õigus vajadusel korda täiendada või muuta.

LISA 1. Tehisintellekti (TI) kasutamise juhend

Käesolev lisa annab praktilised juhised tehisintellekti vastutustundlikuks kasutamiseks koolis.

1. Põhireeglid

- 1.1. Tehisintellekt on abivahend, mitte iseseisev töö tegija.
- 1.2. Tehisintellekti abil loodud töid ei tohi esitada enda loomina.
- 1.3. Tehisintellekti kasutamine tuleb alati selgelt märkida või sellele viidata.
- 1.4. Tehisintellekti ei tohi kasutada viisil, mis rikub akadeemilist ausust või teiste inimeste õigusi.

2. Mida tohib teha

Tehisintellekti võib kasutada:

- ideede kogumiseks ja arendamiseks;
- keerukate mõistete või ülesannete lihtsustamiseks;
- erinevate seisukohtade võrdlemiseks kriitilise mõtlemise arendamisel;
- õppematerjalide ja harjutuste loomiseks;
- programmeerimisülesannete tehniliseks toetuseks (nn „loovkoodimiseks”);
- tõlkeabi kasutamiseks keeleõppes või võõrkeele sõnade harjutamiseks;
- õpioskuste arendamiseks (nt ajaplaneerimine, õppimisstrateegiad).

3. Mida ei tohi teha

- 3.1. Esitada TI abil loodud tööd enda omana ilma viiteta.
- 3.2. Kasutada tehisintellekti kontrolltöodes või eksamitel ilma loata.
- 3.3. Sisestada tehisintellekti enda või teiste isikuandmeid.
- 3.4. Kasutada tehisintellekti teiste inimeste kahjustamiseks või naeruvääristamiseks.
- 3.5. Levitada tehisintellekti abil loodud valeinfot.

4. Kontrolli alati enne kasutamist

Enne AI abil loodud sisu kasutamist või esitamist küsi endalt:

- Kas oled sisestanud enda või teiste kohta sellist infot, mille alusel on võimalik isikut hiljem tuvastada või temaga seoseid luua?
- Kas vastus tundub kallutatud, diskrimineeriv, stereotüüpne või ebaõiglane?
- Kas sisus esineb väljamõeldud infot või faktivigu? TI ei mõista alati konteksti ning võib pakkuda näiliselt sobivaid, kuid tegelikult ebatäpseid vastuseid.
- Kas vastus on eetiline ja seda on turvaline kasutada?

- Kas tekstirobot püüab anda meelepärast vastust tõese vastuse asemel?
- Kas allikad on tõepäraseid ja kontrollitavad?
- Kas esineb konteksti- ja tõlgendusvigu, mis tulenevad halvast tõlkest või keelelisest eripärast?
- Kas arvutused on loogilised ja õiged?
- Kas loodud pilt vastab soovitud tulemusele?
- Kas vastuses on esitatud terviktekst või selle kokkuvõte, kust on välja jäetud olulisi aspekte?

5. Pea meeles

5.1. Tehisintellekt ei mõista alati konteksti ning võib anda näiliselt sobivaid, kuid tegelikult ebatäpseid vastuseid. Seetõttu vastutab iga kasutaja ise selle eest, et kasutatud info on õige, sobiv ja usaldusväärne.